

הרב חיים דרוקמן

בחדר והורה

פרקי עיון ומחשבה
בענייני מלחמה,
צבא וביטחון בדורנו

אור עציון ספרי איכות תורניים
המכון התורני ע"ש ר' יצחק וחנה סטרולוביץ'

תוכן העניינים

13	עם הספר
17	פתיחת העורך
22	מבנה הספר

שער א | ערכה ותכליתה של המלחמה בישראל 25

27	פרק א מלחמה למען שמירת העם
38	פרק ב מלחמה למען כיבוש הארץ
52	פרק ג מלחמה למען עצמאות ישראל
63	פרק ד מלחמת מצווה ומלחמת רשות
70	פרק ה אין להתייאש!
79	פרק ו זקיפות קומה בכיבוש הארץ
89	פרק ז האמונה בצדקת דרכנו
104	פרק ח ביטחון בד' והשתדלות
121	פרק ט מקור כוחו של הצבא
132	פרק י "הנני" – לכל משימה, גדולה וקטנה!

שער ב | מעלתם של חיילי צה"ל 143

145	פרק א חייל בעמדתו – כעומד בתפילה
151	פרק ב מסירות נפש על עם ישראל
161	פרק ג קדושת חללי צה"ל
168	פרק ד עמידה בצפירה ביום הזיכרון
180	פרק ה תפילה לשלום חיילי צה"ל
185	פרק ו שחרור מחבלים לפדיון חיילים שבויים
200	פרק ז אלימות נגד חיילים בפינוי ישובים

שער ג | מלחמות בתהליך הגאולה 203

- פרק א | מלחמות – התחלת הגאולה 205
- פרק ב | מי עושה את המלחמות? 212
- פרק ג | איבוד הרשעים מן הארץ 218
- פרק ד | אחרי המלחמה – ציפייה למשיח 225
- פרק ה | התכונות הנדרשות לבחינת המלחמה 237
- פרק ו | "היחידים הנספים בלא משפט" 241
- פרק ז | מיתת צדיקים מכפרת 246
- פרק ח | ייסורי הצדיקים מכפרים 255
- פרק ט | "עולים הם למעלה בשורש החיים" 265

שער ד | מלחמה – ושלום 275

- פרק א | חזון השלום האמיתי 277
- פרק ב | מאבק בגויים – או ברכה לגויים? 284
- פרק ג | גאולת ישראל – קמעה קמעה 290

שער ה | לימוד תורה ושירות צבאי 301

- פרק א | לימוד תורה או שירות צבאי? 303
- פרק ב | נשיאה בעול עם הציבור 311
- פרק ג | מסירות נפש על התורה וארץ ישראל 316
- פרק ד | גיוס חרדים לצבא ושאלת ה"שוויון בנטל" 323
- פרק ה | ישיבות ההסדר 327
- פרק ו | ישיבת הסדר וחלופות אחרות 337
- פרק ז | מועדי גיוס לבני ישיבה 346
- פרק ח | בית המדרש בזמן מלחמה 351

שער ו | מוסר מלחמה וטוהר הנשק 355

פרק א | יציאה למלחמה – מתוך תורה 357

פרק ב | מלחמות אישי המקרא 368

פרק ג | היחס לגויים 379

פרק ד | שמחה במפלת האויב 390

פרק ה | היחס למחבל מנוטרל 394

פרק ו | מוסריות מדיניות הסיכול הממוקד 401

פרק ז | השאלה המוסרית במחיית עמלק 403

פרק ח | דין אשת יפת תואר 410

שער ז | נשים בצבא 427

פרק א | גיוס נשים לצבא 429

פרק ב | שירות קרבי לבנות בצבא 435

פרק ג | שירת חיילות בצבא 441

שער ח | החייל הדתי 445

פרק א | קשייו של חייל דתי 447

פרק ב | תובנות לחיים מהשירות הצבאי 457

פרק ג | מחלקה מעורבת – דתיים ושאינם דתיים 474

פרק ד | פקודות הנוגדות את ההלכה 479

פרק ה | סירוב פקודה בפינוי יישובים ומאחזים 483

פרק ו | נישואים במהלך השירות הצבאי 498

שער ט | לחימה שלא דרך הצבא 501

פרק א | לחימה ופעולות נקם שלא דרך הצבא 503

פרק ב | טרור יהודי 507

פרק ג | מה בין המחתרות העבריות לארגוני

הטרור הערבים? 523

מפתח ערכים 533

מבנה הספר

ספרנו מחולק לתשעה שערים. כל שער מתמקד בנושא משלו, וכל פרק דן בהיבט אחר של נושא השער. השערים אינם תלויים זה בזה, והלומד יכול להקדים לימוד של שער זה או אחר, אף אם טרם קרא את השערים שקדמו לו. בסוף הספר מצורף **מפתח ערכים** להתמצאות בספר.

שער א הוא השער היסודי ביותר. השער מברר את ערכה ותכליתה של המלחמה בישראל מכמה כיוונים: תכליתו האמיתית של צבא ישראל; על מה אנחנו נלחמים; זקיפות הקומה הנדרשת מאיתנו; היחס שבין השתדלות וביטחון, ועוד.

שער ב מתמקד בערכם של חיילי ישראל וכיצד עלינו לנהוג כלפיהם בחייהם ובמותם. מתוך כך עוסק השער גם בשאלות מעשיות הנוגעות ליום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ופדיון שבויים.

שער ג, המבוסס על פרק א מפרקי "המלחמה" שכתב הרב זצ"ל, מברר את תפקיד המלחמות העולמיות בקידום תהליך הגאולה ואת ההסתכלות התורנית על אובדן החפים מפשע במלחמה.

שער ד עומד על היחס שבין מלחמה לשלום ומברר את הקשר המורכב של עם ישראל עם אומות העולם.

שער ה עוסק ביחס שבין לימוד תורה ושירות צבאי – הן מבחינה ערכית הן מבחינה מעשית. בפרק זה עולות בין היתר שאלות כבודות משקל המעסיקות היום את הציבור הישראלי, כמו שאלת השוויון בנטל ומסלול ישיבות ההסדר.

שער ו מוקדש לבירור מקומו של המוסר במלחמה – איך אפשר לשמור על מוסריות גם במציאות המורכבת של המלחמה ושפיכות הדמים. אגב כך נידונות גם מצוות מחיית עמלק ודין

אשת יפת תואר, וכן מתבררות שאלות מעשיות בימינו, בהתנהלות עם מחבלים, מדיניות הסיכול הממוקד, ועוד.

שער ז מברר נושא הנמצא בכותרות בשנים האחרונות בציבוריות הישראלית – מקומן של הנשים בצבא.

שער ח פונה אל החייל הדתי, סולל לפניו דרכי התמודדות עם הקשיים העומדים לפניו בשירותו הצבאי ומציע תובנות לחיים מתוך השירות הצבא.

שער ט, החותם את הספר, עוסק בפעילות מלחמתית שלא דרך צה"ל ומברר את היחס לטרור יהודי היום ולמחתרות העבריות קודם הקמת המדינה.

מלחמה למען שמירת העם

א. משימתו האחרונה של משה רבנו

התורה מספרת לנו כי המשימה האחרונה שהוטלה על שכמו של משה רבנו הייתה, למרבה ההפתעה – **מלחמה** (במדבר לא, א-ב): **”וַיְדַבֵּר ד’ אֶל מֹשֶׁה, לֵאמֹר: נָקֵם נַקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְּיָנִים – אַחַר תִּגָּסֵף אֶל עַמִּיךָ”**.

באים חז”ל (ספרי מטות, קנד) וקוראים בין השיטין כי משה רבנו שָׁשׂ לַעֲשׂוֹת מִצְוֵה אַחֲרוֹנָה זו שנפלה בחלקו: **”מגיד שמיתתו של משה מתעכבת למלחמת מדין, ואף על פי כן הלך משה ועשה בשמחה, שנאמר: וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם, לֵאמֹר: הִקְלָצוּ!”** (במדבר לא, ג), ואין: **”הִקְלָצוּ, אלא: הזדרזו!”**.

חז”ל מדייקים מן המילים: **”אַחַר תִּגָּסֵף אֶל עַמִּיךָ”** שהדבר היחיד המעכב את מיתת משה הוא נקמת ישראל במדין. רק **”אַחַר”** שתילחם במדין – **”תִּגָּסֵף אֶל עַמִּיךָ”**. משה מבין אפוא שקידום מלחמה זו הוא למעשה קידום יום מותו! ואף על פי כן: **”הלך משה ועשה בשמחה”**.

חז”ל מסיקים כי עשה זאת משה בשמחה על פי קריאתו לישראל: **”הִקְלָצוּ!”**, שמשמעותה: **”הזדרזו!”**. כל אחד יודע מניסיונו האישי, שכשמוטלת עליו מטלה שהוא אינו חפץ בה, אין לו בה שמחה יתרה, וממילא הוא נוטה לדחותה ולאחרה ככל האפשר. אדם מבצע מטלה כזאת רק כאשר אפסו כל אפשרויות דחייתה, וגם אז, הוא עושה אותה בתחושת **”אין ברירה”**. לעומת זאת, כשמונחות לפתחו של אדם משימות שהוא חפץ בהן, הוא עושה אותן בשמחה ובזריזות.

התפקיד האחרון המוטל על משה רבנו, איש הא־לוהים, הוא יציאה למלחמה, ולתפקיד הזה הוא ניגש בשמחה ובזריזות, אף שהוא יודע כי משימה זו מקרבת את יום מותו. ממשה רבנו אנו לומדים אפוא על ערכה של מלחמה, ודרכו אנו נפגשים גם עם התפיסה הנעלה ביותר של ערך הצבא בישראל.

ב. ערך פיקוח נפש

טרם שנברר את העיקרון העמוק הנלמד מהמלחמה שנשלח אליה משה רבנו, נברר מושגים פשוטים יותר.

פיקוח נפש הוא מושג יסודי ומוכר, ואף ידועה לכול חשיבותו הרבה. ב"שולחן ערוך" (או"ח שכח, ב) נפסק שאדם החולה במחלה מסכנת חיים – מצווה לחלל עליו את השבת. יתר על כן, הזריז לחלל את השבת כדי להצילו – הרי זה משובח, והמתעכב לשאול אם מותר לחלל את השבת כדי להצילו – הרי זה שופך דמים!

ה"משנה־ברורה" (סע"ק ו) מוסיף מהתלמוד הירושלמי (יומא ה, ה), שלא רק השואל אם לחלל את השבת לצורך פיקוח נפש אינו בסדר, אלא גם הרב הנשאל על כך – "הרי זה מגונה".

אפשר להבין את דברי ה"שולחן ערוך", ש"השואל – הרי זה שופך דמים", שהרי החולה נמצא כעת בסכנה, ואם אתה עומד לשאול שאלות בשעה זו, אתה עלול בשאלותיך לשפוך את דמו או לפחות "לעמוד" על דמו. אבל מדוע שיהיה **הנשאל** מגונה?! במה חטא?! תלמיד חכם, ואולי אף רב בישראל, שבאים לשאול אותו שאלה – במה הוא אשם?!

אמירה זו מחדדת את מעלתו הגדולה של ערך פיקוח נפש. פיקוח נפש הוא ערך יסודי ובסיסי כל כך, שידיעתו מוכרחה להיות נחלת הכלל, דבר הידוע לכול. אם נמצא בקהילה יהודי שְׁעָרָךְ זה אינו פשוט ונהיר לו, והוא נצרך לגשת לרב לשאול עליו

– האחריות למצב הזה מוטלת על כתפי הרב! עליך, רב הקהילה, או תלמיד החכם שבה, מוטלת האשמה שלא הקנית מראש את הערך היסודי הזה של פיקוח נפש בצורה ברורה וחדה כך שלא יתעורר אצל איש בקהילתך הצורך לשאול על כך בעת הצורך!

יש להדגיש שהחובה לחלל את השבת איננה רק במציאות ודאית של פיקוח נפש, אלא אפילו במקרה **שמסופקים** אם יש פיקוח נפש אם לאו – בכל זאת מצווה לחלל את השבת (וימא פה, א).

כמו כן, המצווה לחלל את השבת לצורך פיקוח נפש אינה מוטלת על אדם אחד בלבד – אלא **כל מי שיכול** לעסוק במצווה ימהר ויעסוק בה!

דוגמה לכך הביא ה"שולחן ערוך" בהמשך דבריו (סעיף טו). אם למשל רופא קובע שחולה הנמצא בסכנת נפשות זקוק לתאנה – ירוצו עשרה אנשים ויקטפו כל אחד תאנה, אף שדי בתאנה אחת. ירוצו כולם – שמא ירוץ אחד מהר מחבריו; ירוצו כולם – מכיוון שאין זה הזמן לדון מי ירוץ. יהודי נתון בסכנה! יש אפשרות להציל נפש מישראל, ירוץ כל מי שיכול לרוץ – ובלבד שיצילו את הנפש!

ה"שולחן ערוך" מדגיש שאף אם הבריא החולה בתאנה שקיבל מהרץ הראשון, בכל זאת פטורים כל הרצים האחרים מעונש חילול שבת, ואדרבה – "יש להם שכר טוב מאת ד'", אף שלא נעשה שימוש בתאנים שקטפו!

אנו רואים איזו חשיבות יש לפיקוח נפש של אדם אחד, להצלת נפש אחת מישראל, וכפי שאמרו חז"ל (סנהדרין לו, א): "כל המקיים נפש אחת מישראל – מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא".

ואם כך הדבר בנפש אחת מישראל, ודאי הערך כפול בהצלת שתי נפשות מישראל, וכפול ומכופל הוא בהצלת כמה נפשות, ועל

אחת כמה וכמה בהצלת עשרות מישראל, ומאות, ואלפים, וכן הלאה!

ואם בהצלת נפשות רבות בישראל יש מעלה רבה כל כך – על אחת כמה וכמה בהצלת **כלל ישראל!** הנוכל להעריך את גודל המעלה שיש במצוות ההתעסקות בהצלתו של כלל ישראל הנתון בסכנה!?

ג. יושבי ארץ ישראל הם כלל ישראל

מבחינה הלכתית, היהודים החיים בארץ ישראל נחשבים ל"כלל ישראל". כך עולה מלשון הרמב"ם בספר המצוות (עשה, קנג).

הרמב"ם פוסק כי מצוות קידוש החודש תלויה בישראל היושבים בארץ. כדי להדגיש זאת הוא כותב ש"אילו הנחנו דרך משל, שבני ארץ ישראל יעדרו מארץ ישראל" לא יועיל לנו חשבון השנים. מייד אחרי שהרמב"ם מעלה את המציאות התיאורטית שלא יהיו יהודים בארץ ישראל, הוא ממחר לסייג זאת: "חלילה לא-ל מעשות זאת! כי הוא הבטיח שלא ימחה אותות האומה מכל וכל!".

ה"חת"ם סופר" (שו"ת, יו"ד, רלד) לומד מדברי הרמב"ם: "כי אילו חס ושלום לא ישאר שום ישראל בארץ ישראל, אפילו יהיו יושבים ישראל בחוץ לארץ – מקרי: 'כליון אומה', חס ושלום!".

אם אין יישוב יהודי בארץ ישראל – נחשב הדבר לכליון האומה כולה! ומאחר שהבטיח לנו הקדוש ברוך הוא שלעולם לא תאבד אומתנו, ממילא לא ייתכן מצב שתהיה ארץ ישראל ריקה לחלוטין מיהודים.

מכאן אנו למדים כי היישוב היהודי בארץ ישראל הוא הנחשב לכלל ישראל. כמובן, גם יהודים החיים בחוץ לארץ שייכים לעם ישראל, אך המושג "כלל ישראל" שייך רק ביהודים יושבי הארץ.

פרק י

"הנני" – לכל משימה, גדולה וקטנה!

א. "אל תכריתו"

בפרק ד בחומש במדבר התורה מחלקת את נשיאת המשכן וכליו בין שלוש משפחות הלוויים: גרשון, קהת ומררי. בני קהת היו מופקדים על נשיאת כלי המשכן, ובראשם – ארון הברית (פס' א-כ), ובני גרשון ומררי היו מופקדים על נשיאת חלקי המשכן אחר פירוקו (פס' כא-לד).

אחרי פירוט הכלים שבאחריות בני קהת, התורה מוסיפה ציווי מיוחד למשה ואהרן שנועד להגן על בני קהת (פס' יח-יט): "אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי מתוך הלויים. וזאת עשו להם, וקחיו ולא ימתו, בגשתם את קדש הקדשים, אהרו ויבנו יבאו ושמו אותם איש איש על עבדתו ואל משאו".

מפסוקים אלו עולה שבני קהת נמצאו בסכנת הכרתה בשל העבודה שהוטלה עליהם, וד' ציווה את משה ואהרן ציווי מיוחד כדי להציל אותם מסכנה זו.

במדרש (במדבר רבה ה, א) מובאים שני הסברים מהי הסכנה שריחפה מעל בני קהת. שני ההסברים מתמקדים בתפקידם של בני קהת לשאת את ארון הקודש.

את ההסבר הראשון מביא המדרש מרבי אלעזר בן פדת, בשם רבי יוסי בן זמרא. המדרש מספר כי בשעה שנסעו ישראל במדבר, היו שני ניצוצות של אש יוצאים משני בדיו (-מוטות הנשיאה) של

ארון הברית כדי לפגוע באויביהם של ישראל¹.

ארון הברית הגן על ישראל מפני אויביהם, אך ישראל שילמו מחיר על "כוח האש" של הארון. ביציאתם מהבדים, פגעו ניצוצות האש גם בנושאי הארון עצמו, שאחזו בבדיו.

בעקבות הסכנה שריחפה על נושאי הארון, ביקשו בני קהת, המופקדים בין היתר על נשיאת הארון, להשתמט מתפקיד זה ולהעדיף נשיאת כלים אחרים, "והיו כל אחד ואחד רצים – זה נוטל את השולחן, וזה נוטל את המנורה, וזה נוטל את המזבחות – ובורחים מן הארון, מפני שהיה מזיקם. והיה הארון כאילו מתבזה, והיה הקדוש ברוך הוא כועס עליהם – ושוב היו מתכלים".

בני קהת נקלעו לתסבוכת קשה: אם יישאו את הארון – ייפגעו מהאש של הארון; ואם לא יישאוהו – ייפגעו על ביזוי כבוד הארון!

כדי לפתור זאת ציווה ד' כי מעתה והלאה, ההחלטה איזה כלי יישא כל אחד לא תהיה נתונה ביד בני קהת עצמם, אלא אהרן ובניו הכוהנים יקבעו תורנות מסודרת מי יישא כל כלי ומתי. באופן זה לא יהיה מצב שבני קהת בורחים מנשיאת הארון לתפקידים אחרים, וממילא לא תהיה פגיעה אלוהית בבני קהת על בריחתם מנשיאת הארון.

זהו ההסבר הראשון שהובא במדרש. ההסבר השני מובא בשם רבי שמואל בר נחמן. רבי שמואל בר נחמן מסכים שהארון היה פוגע בנושאו בעת שהגן על ישראל מאויביו, אך מתנגד למחשבה

1. כפי שעולה מדברי משה: "וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרוֹן, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה: 'קוּמָה ד', וְנִפְצָו אִיֶּבֶד, וְיִנְסֻוּ מִשְׁנֵאִיֶּד מִפְּנֵיךָ" (במדבר י, לה). כך עולה גם מתגובתם של הפלשתים להבאת ארון ד' למערכה נגדם (ש"א ד, ח): "וַיֹּאמְרוּ: 'אֹי לָנוּ! מִי יִצִּילֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים הָאֲדִירִים הָאֵלֶּה! אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמְּכִים אֶת מִצְרַיִם בְּכָל מָקוֹם בְּמִדְבָּר!"

שסכנה זו מנעה מבני קהת לשאת את הארון. בני קהת היו מוכנים למסור את נפשם בשביל לשאת את הארון, חרף הסכנה שבדבר!

לדעתו, הבעיה הייתה הפוכה. בני קהת ידעו שכל מי שנושא את הארון זוכה לשכר מרובה – "והיו מניחים את השולחן והמנורה והמזבחות, וכולם רצים לארון ליטול שכר, ומתוך כך, היה זה מריב ואומר: אני טוען כאן! וזה מריב ואומר: אני טוען כאן! – ומתוך כך היו נוהגים בקלות ראש, והייתה השכינה פוגעת בהם".

לפי ההסבר הראשון, בני קהת **ברחו** מנשיאת הארון, ולפי ההסבר השני הם **רדפו** אחריו, עד כדי מריבה מי יזכה בנשיאת הארון, בשל היותו הכלי החביב ביותר במשכן! הבעיה הייתה שמריבותיהם הביאו לקלות ראש בעבודת הקודש – ועל כך נענשו ונפגעו!

כדי למנוע את קלות הראש שליוותה את הריבים על נשיאת הארון, ציווה ד' לקבוע תורנות מסודרת לנשיאת הארון, וכך יימנע הריב מראש.

אומנם שני ההסברים הפוכים זה מזה, אך הרעיונות העולים מהם אינם סותרים, אלא משלימים איש את רעהו. בדבריהם אלו, חז"ל מצביעים על שתי סכנות בהתמודדות עם ערכים בחיים:

ההסבר הראשון מדבר על בריחה מהארון בשל קדושתו החמורה. ישנו חשש שאדם יברח מתפקיד מורכב ומאחריות כבדה ויעדיף במקום זה תפקידים קלים, נוחים ופשוטים יותר, מה שמכונה בימינו: "ראש קטן". מי צריך את הארון עם הבעיות שלו?! עדיף לבחור תפקידים פשוטים יותר... למה להתאמץ ולהסתכן?! תפיסה זו היא תולדה של התמקדות האדם **בעצמו** – מה נוח **לי**, מה קל **לי**, מה טוב **לי**...

ההסבר השני מצביע על תופעה הפוכה – רדיפה אחר הארון בשל קדושתו הגדולה, אגב זלזול בשאר הכלים. מחפשים את

המשימה הנעלה והנחשבת ביותר – ומזלזלים בתפקידים הקטנים והאפרוריים, כביכול. במבט ראשון, סכנה זו נראית הפוכה, אך מצד האמת היא נובעת מאותו מקור: התמקדות **בעצמי** – חיפוש התפקיד המכובד ביותר **בשבילי**, שבו נמצא השכר הרב ביותר **בעבורי** – במקום לברר אילו דברים המציאות דורשת ואיך ביכולתי לסייע בקידומם.

אנו נדרשים להתמסר לתפקידים כולם – הגדולים והקטנים כאחד – והכול מתוך "ראש גדול". אין לברוח מאחריות כבדה – אך גם אין להשתמט מתפקידים פשוטים אם הם נדרשים מאיתנו באותו רגע. אל לנו להתמקד **בעצמנו** – במה שנוח לנו, או במה שמכבד אותנו, אלא במה **שנדרש מאיתנו**, איך ביכולתנו לסייע במשימות העומדות על הפרק.

את המוכנות לבצע כל משימה – גדולה או קטנה – נוכל ללמוד מאברהם אבינו, מהדרך שבה ענה לקריאה האלוהית בתחילת פרשת העקדה (בראשית כב, א): "וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו: אַבְרָהָם! וַיֹּאמֶר (-אברהם): **הנני!**".

עומדים חז"ל (תנחומא בובר, וירא, מד) על משמעות ה"הנני" של אברהם – "הנני לכהונה, הנני למלכות, הנני לשחוט, הנני ליהרג". "הנני" אינו רק אישור: אני כאן, שומע ומאזין. ביטוי זה משמש גם מעין הכרזה: אני מוכן! נכון לכול – לערך הנעלה ביותר ולמשימה הקשה ביותר שתדרוש ממני: "הנני לכהונה, הנני למלכות", אך לא פחות מכך: "הנני לשחוט, הנני ליהרג". הנני!

אדם צריך להיות מוכן לכל מה שיידרש ממנו – בין שהוא מוצא חן בעיניו ובין שלא; בין שהוא קל לו ובין שקשה; בין שיש בדבר שכר מרובה ובין שהשכר מועט. הנני!